

Press Release

Jamia Millia Islamia and University of Kashmir sign MoU for running a PG Course on Kashmir and South Asia Studies

Jamia Millia Islamia signed a Memorandum of Understanding (MoU) with the University of Kashmir for running M.A. Programme in Kashmir and South Asia Studies. The course will be spread over two years comprising four semesters. The academic session for this Postgraduate programme will commence in July each year following the national academic calendar. Each semester will have 4 courses of 4 credits each totaling 16 credits per semester, with the fourth semester having a dissertation paper, also of 4 credits. This makes a total of 64 credits for the Master's degree. The 1st and 3rd semesters will be taught, evaluated/graded at the University of Kashmir, Srinagar. The 2nd and 4th semesters will be taught and evaluated/graded at Jamia Millia Islamia, New Delhi. The syllabus for the 1st and 3rd semesters for the said Master's programme will be designed by the University of Kashmir. Jamia Millia Islamia, besides designing core courses, will provide a list of optional courses in related disciplines to be offered at the 2nd and 4th semesters under its Choice Based Credit Transfer System. The theme of the dissertation and nomination of supervisor will be finalized for each student before the end of the second semester. The dissertation will be submitted and evaluated before the end of the fourth semester.

Jamia Millia Islamia and University of Kashmir will formalize a mutually agreed admission procedure, including a joint entrance examination to be conducted simultaneously in Srinagar and New Delhi.

Speaking on the occasion, Prof. K.I. Andrabi, Vice-Chancellor, University of Kashmir said that MoU between the two universities was an outcome of out-of-the-box thinking done by the universities for academic advancement. He felt that the mutual support that existed between the two universities would take the programme forward with an active participation of South Asia Foundation.

Prof. Talat Ahmad, Vice-Chancellor, JMI said that the real beneficiaries of the MoU would be the students who would have access to expertise in both universities. He hoped that Jamia would be able to develop teaching modules and provide top-quality human resources. There could also be co-supervision of Ph.D. research under the rubric of the MoU. He felt that the Meta

University model that exists with between Jamia Millia Islamia and Delhi University would help to take this academic cooperation forward.

Prof. Gull Mohammad Wani, Director, UNESCO-Madanjeet Singh Institute, University of Kashmir observed that the SAARC students who had pursued the programme had benefited immensely and were gainfully employed.

Ms. Syeda Saiyidain Hameed, a former member of the Planning Commission and former Chancellor, Maulana Azad National Urdu University, felt that the signing of MoU between JMI and University of Kashmir with the help of SAF was a milestone in terms of creating greater awareness about Kashmir and South Asia.

Mr. Mani Shankar Aiyer, Chairman, South Asia Foundation hoped that SAF will work as a catalyst for promoting international understanding and cohesion amongst the SAARC countries.

Prof. Veena Sikri who earlier headed the Bangladesh Studies Programme at the Academy of International Studies, Jamia Millia Islamia and an active member of South Asia Foundation gave a perspective on the academic cooperation between the two universities which was the first of its kind in respect of UGC-Dual Degree Programme implementation.

Earlier, Prof. Mujtaba Khan, Director, Human Resource Development Centre, Jamia Millia Islamia welcomed the guests and observed that it was a historic moment for both the universities to enter into an academic collaboration for teaching and research.

Media Coordinator
Jamia Millia Islamia

Attachment: Pictures

جامعہ ملیہ اسلامیہ اور یونیورسٹی آف کشمیر کے درمیان کشمیر اور جنوب ایشیائی مطالعات میں پی جی پروگرام شروع کرنے کے لیے مفاہمت ناموں پر دستخط کیے

جامعہ ملیہ اسلامیہ نے یونیورسٹی آف کشمیر کے ساتھ کشمیر اور جنوب ایشیائی مطالعات میں پی جی پروگرام شروع کرنے کے لیے مفاہمت ناموں پر دستخط کیے۔ کورس دو سال کا ہوگا جس میں چار سمسٹر ہوں گے۔ اس پوسٹ گریجویٹ پروگرام کے لیے تعلیمی سیشن قومی اکیڈمک کلینڈر کے حساب سے ہر سال جولائی میں شروع ہوگا۔ ہر سمسٹر میں چار کریڈٹ کے چار کورسز ہوں گے جن میں سے ہر ایک کا فی سمسٹر ۱۶ کریڈٹ ہوگا، چوتھے سمسٹر میں چار کریڈٹ کا ایک ڈیزرٹیشن ہوگا۔ مجموعی طور پر ماسٹر ڈگری کے لیے ۶۴ کریڈٹ ہوں گے۔ پروگرام کے پہلے اور تیسرے سمسٹر کی تدریس، تعین قدر اور گریڈنگ یونیورسٹی آف کشمیر سری نگر میں ہوگی۔ دوسرا اور چوتھا سمسٹر کی تدریس، تعین قدر اور گریڈنگ جامعہ ملیہ اسلامیہ نئی دہلی میں ہوگی۔ پہلے اور تیسرے سمسٹر کے لیے نصاب کا خاکہ کشمیر یونیورسٹی تیار کرے گی۔ جامعہ ملیہ اسلامیہ کورس ڈیزائن کرنے کے ساتھ چوائس بیسڈ کریڈٹ ٹرانسفر سسٹم کے تحت دوسرے اور چوتھے سمسٹر میں متعلقہ علوم میں آپشنل کورسز کی فہرست مہیا کرے گا۔ دوسرے سمسٹر کے اختتام سے پہلے ہر طالب علم کے نگران اور مقالہ برائے ایم فل کے لیے موضوع کو قطعی شکل دی جائے گی اور چوتھے سمسٹر کے اختتام سے قبل ہی مقالہ جمع کرا کر اس کی تعین ہوگی۔

جامعہ ملیہ اسلامیہ اور کشمیر یونیورسٹی سری نگر اور نئی دہلی میں بیک وقت مشترکہ داخلہ امتحان سمیت داخلہ کاروائی کو باہمی رضامندی سے قطعی شکل دیں گے۔

اس موقع پر اظہار خیال کرتے ہوئے پروفیسر کے۔ آئی۔ اندرابی شیخ الجامعہ کشمیر یونیورسٹی نے کہا کہ یہ مفاہمت نامہ تعلیمی ترقی کے لیے دونوں دانش گاہوں کی روایتی انداز سے ہٹ کر غور و فکر کرنے کا نتیجہ ہیں۔ انہوں نے کہا کہ دونوں یونیورسٹیوں کا باہمی تعاون جنوب ایشیائی فائونڈیشن کی موثر شرکت سے پروگرام کو مزید آگے بڑھائے گا۔

پروفیسر طلعت احمد شیخ الجامعہ ملیہ اسلامیہ نے کہا کہ اس مفاہمت نامے سے دونوں یونیورسٹیوں کے ان طلباء کو زیادہ فائدہ ہوگا جن کی رسائی مہارت اور کامل دستگاہ تک ہے۔ انہوں نے امید ظاہر کی کہ جامعہ تدریسی موڈول وضع کر سکے گی اور اعلیٰ قسم کے معیاری انسانی وسائل بھی فراہم کر سکے گی۔ اس مفاہمت نامہ کی رو سے پی ایچ ڈی طلباء کے لیے مشترکہ نگرانی بھی ہوگی۔ انہوں نے کہا کہ جامعہ اور دہلی یونیورسٹی کے درمیان میٹا یونیورسٹی کے ماڈل سے بھی علمی تعاون کو آگے لے جانے میں مدد ملے گی۔ پروفیسر گل محمد وانی، ڈائریکٹر یونیسکو مدن جیت سنگھ انسٹی ٹیوٹ کشمیر یونیورسٹی نے کہا کہ سارک طلباء جنہوں نے پروگرام

میں حصہ لیا انہیں زبردست فائدہ پہنچا ہے اور عمدہ ملازمت بھی ملی ہے۔

محترمہ سیدہ سیدین حمید سابق رکن منصوبہ بندی کمیشن اور سابق امیر جامعہ مولانا آزاد نیشنل اردو یونیورسٹی نے کہا کہ SAF کے تعاون سے جامعہ اور کشمیر یونیورسٹی کے درمیان مفاہمت نامہ کشمیر اور جنوب ایشیا کے بارے میں بیداری پیدا کرنے کے حوالے سے سنگ میل کی حیثیت رکھتا ہے۔

جناب منی شنکر ایر چیئر مین جنوب ایشیا فاؤنڈیشن نے امید ظاہر کی کہ بین الاقوامی سمجھداری اور سارک ممالک کے درمیان ارتباط کو فروغ دینے کے سلسلے میں SAF عامل غیر مبدل کے طور پر کام کرے گا۔

پروفیسر وینا سکری جنہوں نے اکادمی آف انٹرنیشنل اسٹڈیز، جامعہ ملیہ اسلامیہ میں اس سے پہلے بگلہ دیٹی اسٹڈیز پروگرام کی سربراہی کی تھی اور جنوب ایشیا فاؤنڈیشن کی اہم رکن رہی تھیں دونوں یونیورسٹیوں کے درمیان علمی تعاون پر تناظراتی اظہار خیال کے ساتھ بتایا کہ وہ یو جی سی دہری ڈگری پروگرام عمل آوری کے معاملہ میں اپنی نوعیت کا پہلا تھا۔

اس سے پہلے پروفیسر مجتبیٰ خان ڈائریکٹر ہیومن ریسورس ڈولپمنٹ سینٹر جامعہ ملیہ اسلامیہ نے مہمانان کا خیر مقدم کیا اور کہا کہ تدریس اور ریسرچ کے میدان میں اشتراک کے سلسلے میں دونوں یونیورسٹیوں کے لیے یہ تاریخی موقع ہے۔

میڈیا کوآرڈینیٹر

جامعہ ملیہ اسلامیہ

प्रेस विज्ञप्ति

जामिया मिल्लिया इस्लामिया और कश्मीर विश्वविद्यालय के बीच कश्मीर और दक्षिण एशिया अध्ययन पीजी कोर्स के लिए समझौता ज्ञापन पर हस्ताक्षर

जामिया मिल्लिया इस्लामिया और कश्मीर विश्वविद्यालय ने कश्मीर और दक्षिण एशिया अध्ययन पीजी कोर्स के लिए समझौता ज्ञापन (एमओयू) पर हस्ताक्षर किए।

इस पाठ्यक्रम में दो साल में चार सेमेस्टर होंगे। इस स्नातकोत्तर पाठ्यक्रम का शैक्षणिक सत्र हर साल जुलाई में राष्ट्रीय शैक्षणिक कैलेंडर के अनुसार शुरू होगा। प्रत्येक सेमेस्टर में 4 क्रेडिट के 4 पाठ्यक्रम होंगे जिनका योग 16 क्रेडिट होगा। चौथे सेमेस्टर में 4 क्रेडिट का एक शोध प्रबंध पेपर, भी होने के साथ इस मास्टर डिग्री के लिए 64 क्रेडिट का कुल योग होगा।

पहले और तीसरे सेमेस्टर का अध्यापन, मूल्यांकन/ग्रेडिंग कश्मीर विश्वविद्यालय, श्रीनगर में होगा। दूसरे और चौथे सेमेस्टर का अध्यापन, मूल्यांकन/ग्रेडिंग जामिया मिल्लिया इस्लामिया नई दिल्ली में होगा। पहले और तीसरे सेमेस्टर के लिए पाठ्यक्रम कश्मीर विश्वविद्यालय द्वारा डिजाइन किया जाएगा। दूसरे और चौथे सेमेस्टर के लिए पाठ्यक्रम जामिया मिल्लिया इस्लामिया द्वारा डिजाइन किया जाएगा। कोर कोर्स के डिजाइन के अलावा दूसरे और चौथे सेमेस्टर में संबंधित विषयों में वैकल्पिक पाठ्यक्रम की एक सूची प्रदान की जाएगी जोकि छात्र की पसंद पर आधारित क्रेडिट हस्तांतरण प्रणाली के तहत होगी। प्रत्येक छात्र के लिए शोध प्रबंध का विषय और पर्यवेक्षक का निर्धारण दूसरे सेमेस्टर के अंत से पहले अंतिम रूप से कर दिया जाएगा। शोध प्रबंध चौथे सेमेस्टर के अंत से पहले प्रस्तुत किया जाएगा और मूल्यांकन भी किया जाएगा।

जामिया मिल्लिया इस्लामिया और कश्मीर विश्वविद्यालय एक पारस्परिक सहमति पर प्रवेश प्रक्रिया पूरी करेंगे, साथ ही श्रीनगर और नई दिल्ली में संयुक्त प्रवेश परीक्षा आयोजित की जाएगी।

इस अवसर पर बोलते हुए प्रो. के. आई. अंब्राबी, कुलपति, कश्मीर विश्वविद्यालय ने कहा कि दो विश्वविद्यालयों के बीच समझौता ज्ञापन शैक्षणिक उन्नति के लिए विश्वविद्यालयों द्वारा व्यापक सोच का परिणाम है। उन्होंने महसूस किया कि दो विश्वविद्यालयों के अस्तित्व के बीच में आपसी सहयोग कार्यक्रम को दक्षिण एशिया फाउंडेशन एक सक्रिय भागीदारी के साथ आगे ले जाएगा।

प्रो. तलत अहमद, कुलपति, जामिइ ने कहा कि समझौता ज्ञापन का असली लाभ छात्रों को होगा जो दोनों विश्वविद्यालयों का विशेषज्ञता के लिए उपयोग करना चाहेंगे। उन्होंने आशा व्यक्त की कि शिक्षण मॉड्यूल का विकास करने और उच्च गुणवत्ता मानव संसाधन प्रदान करने में जामिया सक्षम हो सकेगा। समझौता ज्ञापन के अंतर्गत पीएच. डी. शोध का भी सह पर्यवेक्षण संभव हो सकता है। उन्होंने महसूस किया कि जामिया मिल्लिया इस्लामिया

और दिल्ली विश्वविद्यालय के बीच मौजूद मेटा विश्वविद्यालय मॉडल के साथ ही इस शैक्षणिक सहयोग को भी आगे ले जाने में मदद मिलेगी।

प्रो गुल मोहम्मद वानी, निदेशक, यूनेस्को-मदनजीत सिंह संस्थान, कश्मीर विश्वविद्यालय ने कहा कि सार्क छात्रों के लिए चलाए गए इस कार्यक्रम से उन्हें बेहद लाभ हुआ और लाभप्रद रोजगार प्राप्त होंगे।

सुश्री सैयदा सैयदीन हमीद, योजना आयोग की पूर्व सदस्य और पूर्व कुलपति, मौलाना आजाद राष्ट्रीय उर्दू विश्वविद्यालय, ने महसूस किया कि जामिअ और कश्मीर विश्वविद्यालय के बीच समझौता ज्ञापन हस्ताक्षर करना कश्मीर और दक्षिण एशिया के बारे में अधिक से अधिक जागरूकता पैदा करने के मामले में एक मील का पत्थर साबित होगा।

श्री मणिशंकर अयर, अध्यक्ष, दक्षिण एशिया फाउंडेशन ने आशा व्यक्त की कि एसएएफ अंतरराष्ट्रीय समझ और सार्क देशों के बीच सामंजस्य को बढ़ावा देने के लिए एक उत्प्रेरक के रूप में काम करेंगे।

प्रो वीणा सीकरी, जिन्होंने इससे पहले इंटरनेशनल स्टडीज अकादमी जामिया मिल्लिया इस्लामिया में बांग्लादेश अध्ययन कार्यक्रम की अध्यक्षता की और दक्षिण एशिया फाउंडेशन की एक सक्रिय सदस्य के रूप में दो विश्वविद्यालयों के बीच शैक्षणिक सहयोग पर यूजीसी-दोहरी डिग्री कार्यक्रम के कार्यान्वयन के संबंध में अपनी तरह का पहला दृष्टिकोण प्रस्तुत किया।

इससे पहले, प्रो मुजतबा खान, निदेशक, मानव संसाधन विकास केंद्र, जामिया मिल्लिया इस्लामिया ने अतिथियों का स्वागत किया है और कहा कि दोनों विश्वविद्यालयों के लिए शैक्षणिक सहयोग में प्रवेश करने का यह एक ऐतिहासिक पल है।

मीडिया समन्वयक

जामिया मिल्लिया इस्लामिया

Veena Sikri

Talat Ahmad

Mani Shankar Aiyar

K. I. Andrabi

Syed Sajid Hamid

M. Ashraf Wani

Veena Sikri

Talat Ahmad

Mani Shankar Aiyar

K. I. Andrabi

University model that exists with between Jamia Millia Islamia and Delhi University would help to take this academic cooperation forward.

Prof. Gull Mohammad Wani, Director, UNESCO-Madanjeet Singh Institute, University of Kashmir observed that the SAARC students who had pursued the programme had benefited immensely and were gainfully employed.

Ms. Syeda Saiyidain Hameed, a former member of the Planning Commission and former Chancellor, Maulana Azad National Urdu University, felt that the signing of MoU between JMI and University of Kashmir with the help of SAF was a milestone in terms of creating greater awareness about Kashmir and South Asia.

Mr. Mani Shankar Aiyer, Chairman, South Asia Foundation hoped that SAF will work as a catalyst for promoting international understanding and cohesion amongst the SAARC countries.

Prof. Veena Sikri who earlier headed the Bangladesh Studies Programme at the Academy of International Studies, Jamia Millia Islamia and an active member of South Asia Foundation gave a perspective on the academic cooperation between the two universities which was the first of its kind in respect of UGC-Dual Degree Programme implementation.

Earlier, Prof. Mujtaba Khan, Director, Human Resource Development Centre, Jamia Millia Islamia welcomed the guests and observed that it was a historic moment for both the universities to enter into an academic collaboration for teaching and research.

Media Coordinator
Jamia Millia Islamia

Attachment: Pictures